

Og med denne Udvikling falder jo ogsaa Udviklingen i Rusland sammen. Rusland har aldrig været en europæisk Stat, Rusland har været en asiatiske Stat alle Dage, og det af den ganske simple Grund, at dens ledige Land ligger mod Øst. Der maa saa dens Udviklingslinie ogsaa ligge. Ruslands Væsen, Ruslands Institutioner er mere asiatiske, end de er europæiske. Derfor ser vi ogsaa, at de er langt bedre i Staaend til at kolonisere i det fjerne Østen end baade Europæere og Amerikanere. Og Forholdet for vort Vedkommende til Rusland var jo det ganske simple, at Rusland var vor store Reserve. Naar vi har udviklet Vest paa, saa ligger det jo i, at vi har opdaget Amerika, og at det var lettere at udvikle os den Vej, end det var at udvikle os over de sibiriske Stepper, naar vi selv koloniserede det Land, vi havde opdaget. Det er det, vi har gjort. Vi har i Løbet af et Aarhundrede sendt 30 Millioner Mennesker til U. S. A., og det er paa disse Mennesker og deres Afkom, det moderne Europa er blevet bygget op. Uden dem og uden Tilbagevirkningen af de Krav, de stillede til europæisk Produktion, havde der slet ikke eksisteret nogen Opfindelsernes Tidsalder i Europa, for, dette beder jeg Dem lægge nøje Mærke til, Teknik er ingen Aarsag til noget, Teknik kan ikke bevirke noget, Teknik eller tekniske Fremskridt, skulde jeg sige, er selv en Virkning, hvis Aarsag er Mennesket, hvis Aarsag er Summen af de menneskelige Fornødenheder, det, man i det økonomiske Sprog kalder Markedet. Skaf et Marked, saa er der Betingelser for tekniske Fremskridt, indskrænket et Marked, saa maa Teknikken gaa tilbage. Vi er hypnotiserede af teknisk Udvikling, vi bilder os ind, at der er Skaberkraft i teknisk Udvikling, vi tilbyder den tekniske Udvikling som en Guddom, og aldrig har Menneskene tilbedt en falskere Guddom end den, en Marionet, der ikke ejer Liv, endsige Skaberkraft i sig, som er en Slave af Markedet, der siger: Arbejd intensivt, og den maa arbejde intensivt, eller: Arbejd ekstensivt, og den maa arbejde ekstensivt.

Paa disse 30 Millioner er det hele bygget op, og saa paa alle dem, vi har sendt rundt omkring til andre oversøiske Lande, til Australien, til Canada, til Østasien udenom Rusland o. s. v. Da nu alt dette efter Krigen svækkedes af, da vi ikke længere kunde faa det til at flyde som en evigt flydende Næringskilde for os, ja, saa huskede vi paa, at vor egentlige, naturlige Samhørighed laa til Øst, der var det, vore Reserver var, der var det i Virkeligheden, vor naturlige Ekspansionslinie laa, og saa løb vi alle mod

Øst, saa skulde det være Udviklingen i Rusland, som gav os Erstatningerne, som skulde bygge det forarmede Europa op igen, saa var alle Haab rettet derimod — og de blev skuffet. Men Rusland ved godt, hvor dets Udviklingslinie ligger; fuldkommen bevidst rykker det frem mod Øst, og det vil have meget let ved at smelte sammen med Befolkningerne der. Sovjetbegrebet er i hvert Fald ikke noget den kinesiske Sjæl ukendt Begreb. Der er netop Masser af Smaaforeninger og samvirkende Smaasamfund i Kina, Begrebet i sig selv er ikke dette Folk fremmed.

Muligvis faar Russerne Ledelsen der, muligvis faar aadre Ledelsen, det skal jeg ikke kunne sige. Udfaldet for os bliver akkurat det samme. De økonomiske Op-march finder nu Sted paa Raceskellet. Og jeg ser ikke, at der er nogen som helst anden Vej for denne Op-march, hvor vi staaer overfor det dobbelte Antal Individuer, hvor vi staaer overfor Individuer, der for Hundreder af Millioners Vedkommende er myreflittige, og som for alles Vedkommeade er nøjsomme, saadan at ingen europæisk Tigger vil kunne nøjes med det, som Asiaten nøjes med. Lad mig blot nævne, at hele dette Asien med sin dobbelt saa store Befolkning som Europa, med sit langt rigere udstyrede Territorium havde før Krigen til udenasiatiske Lande en Afsætning paa 10 Milliarder Mark, altsaa knap og nap saa meget som Tyskland alene, i Modsætning til hele Europa med dets 44 Milliarder Mark og med en Befolkning, der kun var Halvdelen af den asiatiske. Det giver et Holdepunkt for Vurderingen af, hvad Asiater kan leve af.

Vi staaer altsaa der overfor en fremmed Race, som vi ikke kan forlange skal have egentlig venskabelige Følelser for os, og som heller ikke har det. Vi staaer overfor Folk i det dobbelte Antal af, hvad vi tæller, vi staaer overfor Hundreder af Millioner myreflittige Mennesker, alle langt nøjsommere, og med dem skal vi altsaa kunne tage Konkurrencen op. Tror virkelig nogen her, at vi kan det? Hvor de Mennesker lægger Haanden paa et eller andet Erhverv, der har de med det samme monopoliseret dette Erhverv, monopoliseret det i Kraft af deres Nøjsomhed, deres nøjagtige Arbejdsmaade og deres Flid. Det er Grunden, hvorfor man skyer dem som Pesten i Amerika og i Australien, i de Lande, hvor man netop kender deres Konkurrencedygtighed, og det paa et hvilket som helst Omraade, de sætter ind, ogsaa f. Eks. paa Landbrugets.

Der er efter dette ingen af de almindelige Udveje, der kan føre til Problemet